

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił P. R. prawo renty socjalnej w wykonaniu wyroku, którym ustalono uprawnienie do renty socjalnej od dnia 01.01.2013 roku do 31.12.2014 roku wypłacając należność za okres od 01 stycznia 2013r. do 31 czerwca 2015 roku.

Decyzją z dnia 31 lipca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił przyznania prawa do wypłaty odsetek z tytułu opóźnienia w ustaleniu i wypłacie świadczenia rentowego.

Wnioskodawczyni odwołała się od w/w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 31 lipca 2015 roku, wnosząc o jej zmianę i zasądzenie od organu rentowego odsetek za opóźnienie wypłaty świadczenia rentowego tj. za okres od dnia 4 marca 2013 roku czyli po upływie 30 dni od daty orzekania przez Komisję Lekarską ZUS (1 lutego 2013).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu organ rentowy podtrzymał argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni P. R. urodzona (...) . Do 31 grudnia 2012 roku na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 26 października 2011 roku w sprawie sygn. akt IX U 61/11 pobierała rentę socjalną. W dniu 7 grudnia 2012 roku złożyła wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty socjalnej na dalszy okres / okoliczności bezsporne/.

Decyzją z dnia 13 lutego 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił P. R. prawa do renty socjalnej w oparciu o orzeczenia lekarza orzecznika i Komisji Lekarskiej ZUS uznających wnioskodawczynię za osobę zdolną do pracy.

Powyższą decyzję w drodze odwołania zaskarżyła wnioskodawczyni wnosząc o jej zmianę i przyznanie jej prawa do renty socjalnej, podnosząc swój zły stan zdrowia i brak możliwości podjęcia jakiegokolwiek pracy.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 19 lutego 2014 roku w sprawie VIII U 984/13 Sąd Okręgowy, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał P. R. prawo do renty socjalnej od dnia 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2014 roku wyrok k.43 akt VIIIU 984/13 załączonych do akt sprawy).

Na skutek apelacji organu rentowego od powyższego wyroku Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2015 roku w sprawie III AUa 622/14 oddalił apelację ZUS od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 19 lutego 2014 roku (wyrok k. 77 akt VIII U 984/13 załączonych do akt sprawy).

W dniu 16 czerwca 2015 roku Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wysłał akta sprawy do ZUS (bezsporne, a nadto k. 93 akt VIII U 984/13 załączonych do akt sprawy).

Decyzją z dnia 19 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał rentę socjalną zgodnie z wyrokiem i wypłacił należność za okres od 01.01.2013 r do 31.06.2015 .

Zaskarżoną decyzją z dnia 31 lipca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił przyznania prawa do wypłaty odsetek z tytułu opóźnienia w ustaleniu i wypłacie świadczenia rentowego.

Prawo do renty socjalnej zostało ustalone mocą orzeczenia organu odwoławczego, które stało się prawomocne w dniu 22 kwietnia 2015 roku

i wpłynęło do organu rentowego po dniu 16 czerwca 2015 roku. Ponadto ani Sąd Okręgowy w swoim wyroku, ani Sąd Apelacyjny w swoim wyroku nie stwierdziły odpowiedzialności organu rentowego.

Powyższy stan faktyczny był w sprawie niesporny, nadto Sąd Okręgowy ustalił go na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w tym w aktach sprawy o sygnaturze akt VIII U 984/13.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje :

Odwołanie wnioskodawczyni jest zasadne.

Przedmiotem sporu niniejszego postępowania było prawo ubezpieczonej do odsetek od wypłaconej przez pozwanego, w związku z realizacją wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 19 lutego 2014 roku, renty socjalnej od dnia 1 stycznia 2013 roku na okres do 31 grudnia 2014 roku.

Wskazać należy, iż zgodnie z art. 118 ust. 1, 1a i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust.2 i 3 oraz art.120. Inaczej mówiąc, oznacza to, iż chwilą, od której rozpoczyna bieg 30-dniowy termin do wydania decyzji jest rozstrzygnięcie ostatniej kwestii koniecznej dla ustalenia uprawnień wnioskodawcy. Celem tak skonstruowanej regulacji jest zagwarantowanie ubezpieczonym możliwie szybkiego uzyskania świadczenia bez zbędnego przedłużania postępowania w sprawie o jego nabycie. W przypadku uchybienia powyższemu terminowi, organ rentowy popada w zwłokę ze spełnieniem świadczenia, czego konsekwencją jest obowiązek zapłaty odsetek w ustawowej wysokości.

W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust.1 cyt. art. 118.

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007 r. (P. 11/2007 OTK ZU, 2007/8A poz. 97), art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, rozumiany w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy, jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

W uzasadnieniu powołanego wyroku, Trybunał Konstytucyjny wywiódł w szczególności, że przez pojęcie „wyjaśnienie ostatniej niezbędnej okoliczności” z art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Stąd też 30 dniowy termin na wydanie decyzji w sprawie świadczenia i jego wypłaty w razie, gdy prawo do świadczenia zostało ustalone przez Sąd, powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku Sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (np. błędna interpretacja przepisów, zaniechanie podjęcia określonych działań z urzędu, błędne orzeczenie lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia.

Jeżeli więc odpowiedzialność taka jest po stronie organu rentowego ubezpieczony ma prawo do odsetek. Omawiany przepis może więc dotyczyć wyłącznie takiej sytuacji, której dla wykazania okoliczności, która miałaby wpływ na prawo do świadczenia lub na jego wysokość, dopiero w postępowaniu sądowym zostałyby przedstawione odpowiednie

dowody, z których strona mogłaby skorzystać już w postępowaniu przed organem rentowym, lecz tego nie uczyniła (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 września 2006 r. III AUa 1126/2005). Organ rentowy ma bowiem obowiązek znać i prawidłowo stosować prawo materialne i w tym zakresie ponosi pełną odpowiedzialność. Jedynie wówczas, gdy brak możliwości wydania prawidłowej decyzji był podyktowany niezależnymi od organu rentowego, brakami w ustaleniach faktycznych, możliwe jest przyjęcie, że organ nie ponosi odpowiedzialności przewidzianej w art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Należy przy tym zauważyć, że użyty w tym przepisie termin „ustalenie okoliczności” dotyczy wyłącznie sfery faktów, a nie prawa, bowiem przy wykładni prawa nie dochodzi do żadnych „ustaleń okoliczności”.

Stosownie do dyspozycji zawartej przez ustawodawcę w treści normy prawnej wyrażonej w przepisie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137 z 1998 r., poz. 887 ze zm.), jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Przepis § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1999 roku, nr 12, poz. 104), wydanego na podstawie art. 85 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, stanowi, że odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń. Zaś okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji.

Z utrwalonego orzecznictwa sądowego (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 kwietnia 2010 r. I UK 345/2009, LexPolonica nr 2578200 i z dnia 15 października 2010 r. III UK 20/2010, LexPolonica nr 3028490) w zakresie wykładania przepisu art. 85 ust. 1 ustawy o sus jednoznacznie wynika, że odpowiedzialność organów rentowych istnieje nie tylko wtedy, gdy opóźnienie w przyznaniu lub w wypłacie świadczenia nastąpiło z winy tego organu ale także wtedy, gdy takie opóźnienie jest skutkiem innych przyczyn od tego organu niezależnych.

W orzecznictwie sądowym można odnaleźć wiele przykładów nieprawidłowego działania organu rentowego, za które organ ten „ponosi odpowiedzialność” i - w razie opóźnienia z tego powodu ustalenia prawa do świadczenia lub jego wypłaty - zobligowany jest do wypłaty należnych odsetek. Są to w szczególności wypadki bezpodstawnego pozostawienia bez rozpoznania wniosku strony o przyznanie prawa do świadczenia oraz nieprawidłowe orzeczenie w sprawie niezdolności do pracy do celów rentowych wydane przez Lekarza Orzecznika ZUS lub Komisję Lekarską ZUS (por. wyrok SN z 12 sierpnia 1998 r., sygn. akt II UKN 171/98, OSNAP nr 16/1999, poz. 521).

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, że ostatnia okoliczność niezbędna do wydania decyzji została wyjaśniona na podstawie opinii biegłego sądowego kardiologa w osobie dr med. S. O. i w konsekwencji w oparciu o w/w opinię wyrokiem z dnia 19 lutego 2014 roku Sąd Okręgowy w Łodzi, w sprawie VIII U 984/13, przyznał odwołującej dalsze prawo do renty socjalnej od dnia 1 stycznia 2013 roku.

Organ rentowy zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego a rozpoznając apelację organu rentowego Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2015 roku w sprawie III AUa 622/14 oddalił apelację ZUS od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 19 lutego 2014 roku.

W przedmiotowej sprawie nie można uznać, iż ostatnią okolicznością niezbędną do podjęcia wypłaty renty socjalnej było wpłynięcie do ZUS wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 kwietnia 2015 roku, sygn. akt III AUa 622/14

którym oddalono apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 lutego 2014 roku po dniu 16 czerwca 2015 roku, w którym to wysłano akta do ZUS-u. /k.93/.

Stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (tekst jednolity Dz.U. z 2013 roku poz. 982 z późn. zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia, w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej przed ukończeniem 25. roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Przy czym, stosownie do art. 5, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2013 r. poz. 1440 z późn. zm.).

W myśl art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne /art. 13 ust. 1/.

Z przepisu art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej wynika, iż warunkiem koniecznym przyznania prawa do renty jest stwierdzona całkowita niezdolność do pracy.

Bezspornym jest, iż Sąd Okręgowy w Łodzi już w sprawie VIII U 984/13 w oparciu o treść opinii biegłego kardiologa uznał, że wnioskodawczyni spełniła wskazane wyżej przesłanki i przyznał jej prawo do renty socjalnej od dnia 1 stycznia 2013 roku a następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 kwietnia 2015 roku oddalono apelację ZUS jako bezzasadną potwierdzając zasadność i prawidłowość rozstrzygnięcia zawartego w wyroku Sądu Okręgowego. Tym samym rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w przedmiocie stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy odwołującego w oparciu o opinię w/w biegłego było prawidłowe.

Odnosząc przytoczone uprzednio regulacje normatywne do stanu faktycznego sprawy niniejszej Sąd Okręgowy uznał, że przesłanki pozwalające na ustalenie prawa do renty socjalnej zostały już wyjaśnione w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, nie zaś jak twierdził organ rentowy dopiero w wyroku Sądu II instancji z dnia 22 kwietnia 2015 roku. Sąd Apelacyjny potwierdził bowiem prawidłowość ustaleń dokonanych przez Sąd Okręgowy, co wynika w sposób jednoznaczny z pisemnych motywów orzeczenia Sądu drugoinstancyjnego. Dlatego w obecnej sprawie Sąd Okręgowy uznał, że wypłata świadczenia po dniu 22 kwietnia 2015 roku, to jest po dacie wyroku Sądu Apelacyjnego, oddalającego apelację organu rentowego jako bezzasadną, nastąpiła z opóźnieniem, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność. Według Sądu Okręgowego 30-dniowy termin określony w art. 118 ust. 1 i ust. 2 ustawy o FUS należało liczyć od dnia wydania wyroku Sądu Okręgowego ustalającego ubezpieczonemu prawo do świadczenia rentowego, a więc od dnia 19 lutego 2014 roku. Stąd od dnia 19 marca 2014 roku ZUS pozostawał w zwłoce i ma obowiązek wypłaty odsetek z tytułu opóźnienia w przyznaniu świadczenia. Sądowe postępowanie w drugiej instancji jedynie wydłużyło okres za jaki odsetki te przysługują wnioskodawczyni.

Niezasadnym jest natomiast wbrew twierdzeniom wnioskodawczyni, że termin 30 dniowy określony w art. 118 ust. 1 i ust. 2 ustawy o FUS należało liczyć od daty wydania orzeczenia przez Komisję lekarską ZUS tj., od 1 lutego 2013 roku. Całość okoliczności odnośnie stanu zdrowia wnioskodawczyni została bowiem ustalona dopiero na etapie postępowania sądowego w oparciu o dokumentację medyczną i dopuszczone opinie biegłych w tym Sąd oparł się głównie na opinii biegłego kardiologa a zatem lekarza o specjalności adekwatnej do występujących u wnioskodawczyni schorzeń.

Na koniec należy podkreślić, iż na mocy ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 42, poz. 338) z dniem 1 kwietnia 2009 roku dokonano nowelizacji przepisu art.118 ust. 1a w ten sposób, że na końcu przepisu dopisano zdanie drugie o następującej treści: „Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego”. Począwszy od dnia 1 kwietnia 2009 roku organ odwoławczy, w tym Sąd przyznający świadczenie, w sentencji wyroku powinien zatem zamieścić wyrzeczenie w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego tj. o istnieniu takiej odpowiedzialności lub jej braku. Kwestia braku takiego orzeczenia została rozstrzygnięta w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011r. (sygn. akt I UZP 2/11, Biuletyn Sądu Najwyższego 2011/3). Zgodnie z w/w uchwałą Sądu Najwyższego brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 Nr 153 poz. 1227 ze zm.) nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia. A zatem Sąd władny był wyrokować w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴§ 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu